Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Hod wydańnia II. **Dwutydniowik.** *Cana numaru 20 hr.*

NARODNY ZWON

SIALANSKA RABOTNICKAJA HAZETA

ADRES REDAKCYI i ADMINISTRACYI: Wilnia, Hetmanskaja wul. Nr. 4. Redakcyja „NARODNY ZWON".	№ 6. (9) 5 sakawika 1927 h. Subota.	PADPISNAJA CANA: Na hod 6 zł., na paŭhoda 3 zł., na try miesiacy 1 zł. 50 gr. ZA HRANICU: na hod 1 dalar na paŭhoda 50 centaŭ.

ŠANCHAJ.

Užo bolš miesiaca hety nazoŭ kitajskaha miesta strakacić numary ŭsich eŭrapiejskich hazet, zanosiačy wiedamašć ab im u samyja hłuchija zakutki. Pad bramami hetaha miesta maje wyrašycca los kitajskaha narodu, ci być jamu dalej pad panawańniem čužyncaŭ, ci wyzwalicca ad jaho nazaŭsiody.

Poruč z hetym, što raz bolš čujecca imia dwoch najwialikšych haspadarstwaŭ świetu — Anhlii i S. R. S. R. Wychodzić tak, što niby nie kitajcy bjucca miž saboj, a bjucca asobnyja wojski hetych dziaržawaŭ.

Nia pieršy hod u Kitai narodnyja bojki, adnak — čamuž ciapier asabliwaja takaja cikawašć da ich? I pryčym tut Anhlija i S.R.S.R?

Biazumoŭna-ž heta nie zdarma. Treba lepiej pryhledzicca da stanu rečaŭ u Kitai ciapier i da taho, što pradstaŭlajuć ciapier uspomnienyja dźwie dziaržawy.

Šanchaj — heta wializnaja miesta na bierazie Žoŭtaha mora i pry wušci najwialikšaje kitajskaje raki — Jan-czy-czianu. Z času adčyńnienia jaho dla čužyncaŭ (1842 h.) heta hałoŭny punkt wonkawaha handlu Kitaju i naličwaje da dwoch miljonaŭ ludziej. Miesta maje i wialičeznaje strategičnaje značańnie, jak punkt, panujučy nad Žoŭtym i Uschodnia-kitajskimi marami i praz rečku Jan-czy-czian nad bahaciejšymi miascowaściami Kitaju.

Šanchaj apanawany čužyncami, miž jakimi pieršuju skrypku hraje Anhlija. Heta hałaŭniejšaja anhielskaja asada ŭ Kitai, jakaja dazwalaje im panawać nad Krajem i wyciahwać z jaho apošnija soki. Heta maje swaju historyju. Užo z 1842 hodzie Anhlija prymusiła wajnoj da prymusowaha ŭwozu opijuma z Indyi. 1858—1860 pa prymusowamu dahaworu ŭziała „u arendu" na 99 hadoŭ bahatuju prawincyju Kanlung i inšyja kawałki ziamli. Ad samaha pačatku Anhlija faktyčna jošć kantrol mytnaje sprawy. Praz Šanchaj Anhlija ŭwozić swoj opium, siarodki pierawozki pa wadzie i roznyja fabryčnyja wyraby, wywozić — harbatu, šoŭk i chłapok (watu), biezumoŭna z wialikimi dla siabie karyściami, jakija adjemna adbiwajucca na pałažeńni kitajskaha narodu. Kolki razoŭ padnimalisia chwali paŭstańnia proci biezceremonnaha wykarystoŭwańnia čužyncami Kitaju, adnak pakul - što sprawa nie kranułasia z miesca, bo kožny čas sprawa paŭstańniaŭ nachodziłasia ŭ rukach generałaŭ, jakija byli na słuźbie ŭ tych-ža samych čužyncaŭ.

Ale hety raz sprawa staić inakš. Na Šanchaj, jak hałoŭnuju krepašć anhielcaŭ, wiaduć nastup paŭdniowyja kantonskija wojski, wojski narodnyja, jakija znachodziacca pad kiraŭnictwam partyi Kuomitana. Hetym samym baraćba pryjmaje inšy charaktar, charaktar klasawy. Na adnym baku eksplуatawanyja masy kitajskaha narodu, z druhoha boku suświetnyja imperyjalisty na čale z Anhlijaj. Kantonskija wojski, jak wojski pracoŭnych, karystajucca sympatyjaj S.R.S.R., jaki naturalna ŭważajecca abaroncam pracoŭnych nia tolki ŭ mieżach Sajuzu.

Pa miery prybližeńnia Kantonskich wojskaŭ da bramaŭ Šanchaju, Anhlija, stajučy pierad perspektywaj straty ŭsich wyhad u Kitai, bačyć u nastupie hetych wojskaŭ, pierad usim wynik ahitacyi sajuzu i nawat bolš widočnaj padmohi.

Ci tak heta jošć, ci nie - ale z hetym razam usplywaje na wierch usia naprużanašć miž hetymi dziaržawami, jak pradstaŭnicami intaresaŭ praciležnych sabie klasaŭ na ŭsim świecie. Hetym samym baraćba za Šanchaj nabywaje značańnia nia tolki miascowaha

charaktaru, a i značeńnie miżnarodnaje, značeńnie adnaho z rašučych mamentaŭ baraćby miž kapitalistymi i pracoŭnymi.

Šanchaj robicca, jak kažuć, hwazdom miżnarodnaj palityki, i hetym tłumačycca taja wialikaja zacikaŭlenaść im, jakuju my nahladajem ciapier.

Adnak baraćba miž S. R. S. R., jak pradstaŭnicaj pracoŭnych i Anhlijaj, jak pradstaŭnicaj kapitalistyčnaha świetu wiadziecca nia tolki ŭ Kitai. Hłuchija, pad'ziemnyja huły hetaje baraćby adčuwajucca i tut, u nas, u Eŭropie. Ale tut idzie nie wajna ŭ ataku, a chutčej wajna sapiornaja, padkopnaja, choć hetyja padkopy widać dawoli jasna pracoŭnamu. Z boku Anhlii nawat widna systematyčnaja padhatoŭka da rašučaha mamentu. Heta možna bačyć z mamentu ŭwachodu Niamieččyny ŭ Lihu Nacyjaŭ, addzialiŭšaha jaje ad namiečanaha sajusu z S.R.S.R. Potym pačynajecca świadomaje źbirańnie Anhlijaj sajuźnikaŭ pa Eŭropie, asabliwa pa susiedztwu z S. R. S. R. Asobnymi dahaworami Anhlija prywiazała da siabie Rumyniju i Bałtyckija dziaržawy. U apošni mament upływy jaje asabliwa adčuwajucca i ŭ nas u Polšču, i nawat što za dziwa, nadowiačy hołasna pačali hawaryć ab parazumieńni... Litwy z Polščaj, pryčym prosta kažuć, što heta robicca pad naciskam Anhlii. Ale najbolšym paśpiecham apošniaje ŭ bližejšy da nas čas treba ličyć prydbańnie na swoj bok adnaje z wialikich dziaržaŭ — Italii, jakaja zabyŭšysia ab swaich hutarkach pra „družbu" z S.R.S.R. pryznała za Rumynijaj Besarabiju i z hukam pasłała swaje wojski ŭ daloki Kitaj.

Zrabiŭšy hetyja padhatoŭki, Anhlija, widać čujecca dawoli silnaj, kab wyleźci z pad ziamli — i wysłała notu pratestu S. R. S. R., abwinawačwajučy jaho ŭ swaich niaŭdačach u Kitai. Ale S. R. S. R. taksama nia čuje siabie adstaŭšym, niepadhatawanym — i adtul taksama čujecca mužny hołas peŭnaha ŭ sabie praciŭnika. Kanflikt nabywaje značeńnia suświetnaha, a padziei kala Šanchaju źjaŭlajucca wośsiu jaho.

Čym heta končycca — pakaža bližejšaja budučynia.

Da našych padpiščykaŭ.

Dawodzim da wiedama, što „Narodny Zwon" wyšaŭ tolki adzin raz u minułym miesiacy (lutym) tamu, što pierad hetym byŭ dwa razy, raz za razam, skanfiskawany. Nia mohučy zdabycca na patrebnyja środki kab wypuścić u lutym miesiacy jašče adzin numar jak čarodny—puskajem taki ciapier, na pačatku sakawika. Pry hetym papiaradžajem pawažanych hramadzian padpiščykaŭ, što materjalny stan „Narodnaha Zwonu" wielmi drenny i što kali nie atrymajem padpiski — to „Narodnamu Zwonu" prydziecca končyć swajo istnawańnie. Nia dajcie-ž pamierci swajmu wiernamu pryjacielu!

Redakcyja.

Fantazija.

Panad Zamkawaj haroju
Cieni — mary kruciać ŭjucca,
Što tokoje, za lichoje?
Čaho chočać, što trasucca?
Biaz upynku, biaz prystanku
Karahod piakielny wodziać,
Pieśni żalu, pieśni bolu
Što raz nowyja zawodziać.
Staražytny mur azwiecca
I hara zdajecca stohnič,
Čyrwanieje kroŭ usiudy,
Byccam niedzia zbroja zwonić...
Što takoje, za lichoje,
Dyj paŭnočnaju paroju?
Spad muroŭ iduć wajaki
Ćwiordaj, hroznaju stupoju;
Zwoniać zbroi, kroŭ usiudy,
Miačy stupleny i źbity,
Wajakoŭ abliččy strašny
Kroŭju z potam jany źlity.
Apajasany ŭžo zamak,
Pierad imi rycar jmkniecca,
Ščyt adkinut, mieč uźniaty,
Koń śpiašycca, koń irwieca.
I spyniŭsia prad murami,
Tam, dzie stali ŭsie družyny
I pačuŭsia hołas cichi
Pazahrobny, zamahilny:
„ . . . .
. . . .
Naša kroŭ liłaś daremna,
Sławy našaje niastała.
Hej Pahonia, dzie-ž ty jmknieššia?
Ci ratuješ nam Ajčynu?
Ci paŭstanie sława naša,
Ci-ž niama ab joj ŭspaminu?
Ci-ž ty zhinuła biaz mety?
Hej, što robicca na świecie!
Ci nadzieja jość prad nami.
Pakažy što robiać dzieci".
Rycar mieč padniaŭ mahutny
Na uschod im razmachnuŭsia.
„Jość nadzieja"... i spyniŭsia,
Razahnaŭsia i pamknuŭsia.
Heta sonca stała ŭschodzić,
Koska pieršaja źjawiłaś
I ŭ kirunku tym ŭsio nieba
Raziskryłaś, razwahniłaś.
Blesk lijecca, cieni hinuć
Pieśniaŭ żałby — jak nia stała.
Panad Zamkawaj haroju
Sonca jasna zabliščała.

Wilnia. *A. Bartul.*

Zabawa u „niezaležnaść".

(pieradruk z „Нашага Голасу" Nr. 11).

Polskaja dziaržaŭnaja palityka ŭ adnosinach da susiednich narodaŭ — biełarusaŭ, ukraincaŭ i litwinoŭ — pačynaje rabicca, jak kažuć, „aktyŭnaj".

Tut spynimsia na adnosinach uradawaje presy da wyrašeńnia biełaruskaha i ŭkrainskaha pytańniaŭ—nie jak pytańniaŭ ab biełaruskaj i ŭkraińskaj „mieńšaściach" u Polščy, ale jak ab sucelnych i samastojnych narodach.

U aŭtorkawym numary oficyozu piłsudčykaŭ „Głos Prawdy" źmieščana pieradawica pad zahałoŭkam „Pryznańnie Niezaležnaści", u jakoj hazeta padaje takuju hruntoŭnuju razwiazku ŭkrainskaha pytańnia. Heta—pryznańnie niezaležnaści Ukrainy. Redakcyja abiacuje nia tolki pryznać niezaležnickija imknieńni ŭkraincaŭ — i to da „poŭnaj, ničym nia źwiazanaj niezaležnaści", ale i „padtrymliwać pracu ŭ hetym kirunku" i nawat „pryznawać česnymi tolki tych ŭkraincaŭ, jakija hetaje imknieńnie staŭlajuć na pieršym miescy swajej prahramy"... Praŭda, dalej u tej-ža stacci haworycca ab tym, što budawańnie niezaležnaj Ukrainy maje adbywacca... u Kijeŭščynie! A što było-b, kali-b ukraincy ŭzialisia za takoje budaŭnictwa ŭ mežach Polščy, — nu, ab hetym hazeta maŭčyć: za jaje haworać krasamoŭna sudowyja pryhawary za imknieńnie da adarwańnia ad Polščy častki „jaje" terytoryi.

U toj samy dzień, jak waršaŭski orhan piłsudčykaŭ „abwiaščaŭ" „poŭnuju i ničym nia źwiazanuju niezaležnaść Ukrainy", — wilenskaja hazeta tej ža hrupy „Kurjer Wileński" ronić horkija ślozy z pryčyny taho, što... „suświetnaja wajna dała nam usim wyzwaleńnie, dy razam z nami zrabiła wolnymi ŭsie narody Eŭropy, aprača troch: Hruzinaŭ, Ukraincaŭ i Biełarusaŭ". I ŭ kancy hazetnaj stacci čytajem zaklik da takich hłybokich źmienaŭ u dziaržaŭnaj budoŭli Polščy, kab „Polšča, upraŭlanaja centralistyčna, kančałasia na linii Sanu, Buha i Niomna, a dalej — heta byli-b abšary, jakija ŭ adnosinach da Polščy byli-b choć-by na prawoch kalonijaŭ"...

„Majem prykład u Anhlii, jakaja idzie dalej, bo robić blizu niezaležnymi adnu kaloniju za adnej i hetym zapraŭdy-ž tolki ŭzmacoŭwaje swaju imperyju, dy nawiet Irlandyi dała wolu, bo zrazumieła, što škody ad hetaha jej nia budzie. Ci-ž narod, jaki wydaŭ z siabie Mickiewiča, nia zdolny zrazumieć toje, što zrazumieli anhlijskija kupcy?"

Jasna, jakuju nadzieju choča orhan piłsudčykaŭ zbudzić i ŭ biełarusaŭ, dy čamu stаccia nazwana krasamoŭnym zahałoŭkam: „Nie adbirać nadziei?" A kali prypomnim, jak paŭhoda nazad wilenskaje „Słowo" suliła dapamohu tym „idejnym biełarusam", jakija zhadzilisia by arhanizawać dywersyjnyja bandy na terytoryi Radawaje Biełarusi, dyk analohija z „pryznańniem" niezaležnaści Ukrainy budzie poŭnaja: ŭkraincam pakazujuć na Kieŭ, biełarusam — na Miensk...

Prawilna: zakony, na padstawie jakich pasłu Baranu dali 4 hady katarhi za imknieńnie da adarwańnia časci polskaje terytoryi (Zach. Biełarusi) i stwareńnia z jaje niezaležnaje respubliki, — dahetul nie skasawany ŭ Polščy. Dyk jasna-ž: niachaj tam biełarusy budujuć sabie „niezaležnuju i ničym nia źwiazanuju Biełaruś"—na terytoryi Radawaha Sajuzu, dy niachaj kinuć dabiwacca pad Polščaj takich „drabnic", jak škoła ŭ rodnaj mowie, jak kanstytucyjnyja swabody, jak praŭdziwy samaŭrad, jak prawa wolnaha arhanizawańnia swajho žyćcia — kulturna-nacyjanalnaha i sacyjalna-ekanamičnaha... Polščy, peŭnie-ž, budzie — spakjniej!

A. HAROTNY.

DWA ŽANICHI

(Žart u adnej dziei)

(Praciah).

Mikoda. Wybačajcie, ja chacieła tolko pył ściorci.

Zygmuś. Moža być, moža być. (Sadzicca).

Mikoda (łaskawa, z kakiectwam prysieŭšy, bližej). Wy, takoj dziaŭčyny, jak ja ŭ całym świecie nia znojdziecie.

Zygmuś. Moža być, moža być.

Mikoda. Och, kab wy wiedali, jakaja ja dziaŭčyna, u mianie stolki žanockaha pačućcia, što wy ni ŭ adnaje dziaŭčyny taho nia znojdziecie, što ŭ mianie.

Zygmuś. Moža być, moža być. (Adsoŭwajecca).

Mikoda (sadzicca Zygmusiu na kaleni i, abniaŭšy za haławu, mocna ciśnie).

Zygmuś. Oj! raściśnieš haławu!

Mikoda (puściŭšy). Wo jak ja was kachaju!

Zygmuś (pierajšoŭšy na druhoje kresła). Nu i kachańnie, niachaj jano zharyć, čuć haławu nie raściснuła na jaješniu. (U bok). Nu, kali hetak budzie kachać, dyk doŭha nie nažywieš. Daj musić treba raźwitacca pakul cełу, a to skalečyć moža.

Mikoda (padyšoŭšy da Zygmusia). Moj miły!... (Bje pa haławie rukami).

Zygmuś (walicca z kresła na padłohu). Oj! ja kazaŭ, što treba ŭciakać, a to zabje.

Mikoda (adyšoŭšysia, cicha śmiajecca).

Zygmuś. Čym mieć sprawu z takoj dziaŭčynaj, dyk lepš z świńniami. (Ustaŭ).

Mikoda. Što!? Ja świńnia? (Zakaswaje rukawy bicca, pluje ŭ ruki). Jak ty śmiješ tak kazać?

Zyhmuś. Oj, prapaŭ! Dali boh ja jašče hetkaje dziaŭčyny dahetul nia bačyŭ. (Pužliwa biare niaprykmietna kapialuš i ŭciakaje, a ŭ parozie walicca, začapiŭšysia: i źbiwaje z noh maci).

Mikoda (uciakaje ŭ bakoŭku).

ŹJAWA 10.

Zygmuś (padniaŭšy maci, choča biehčy).

Maci (trymaje za fałdy). Kudy-ž wy?

Zygmuś. Puściecie! Chaj jana zharyć, waša dačka.

Maci. Što?!

Zygmuś. Raschwalili, što pieknaja i dalikatnaja; a mnie zusim nie padabajecca, i niachaj z joju čort ženicca, a nia ja.

Maci. Jak ty śmiješ kazać tak na maju dačku?!

Zygmuś. Adnym słowam, waša dačka — ćfu, ćfu. (Pabieh).

Maci (uśled). Ach, ty bryda! (Adyšoŭšy ad dźwiarej) Durniła praklaty.

ŹJAWA 11.

Dačka (wychodzić z bakoŭki, zakryŭšy wočy chustačkaj, pakazwaje niby płača. a sama, adwiarnuŭšysia kiśnie ad śmiechu).

Pryhawar u sprawie Wojewudzkaha.

Narešcie tak zwany „maršałkaŭski sud" abwiaściŭ swoj pryhawar u sprawie pasła Niezaležnaj Partyi Chłopskaj Wojewudzkaha, jakoha piłsudčyki abwinawacili ŭ tym, byccam jon, užo budučy deputatam, byŭ adnačasna płatnym ahientam defenzywy i rabiŭ, za atrymanyja za heta hrošy, danosy na swaich kalehaŭ—biełaruskich pasłoŭ.

„Sud" heny byŭ, złožany z palityčnych praciŭnikaŭ Wojewudzkaha, proci čaho jon daremna pratestawaŭ. Adnak, jak kažuć z pustoha i sam Salamon ničoha nia wyciśnie, — dyk i ŭsio abwinawačańnie pasła Wojewudzkaha, padtrymanaje Wice-premjeram Bartlem, na sudzie razwiejałasia.

„Sud" na padstawie dakumentaŭ sćwiardziŭ biezpadstaŭnaść abwinawačańnia, byccam Wojewudzki słužyŭ u defenzywie, zajmajučy adnačasna stanowišča pasła. „Sud" sćwiardziŭ, što ŭ informacyjach, jakija Wojewudzkj dawaŭ II addziełu heneralnaha štabu, jak dawieranaja asoba, niama ničoha takoha, što nasiła by charaktar danosu na pasłoŭ—biełarusaŭ.

Ale pry hetym usim wyjawiłasia adna duža charakternaja reč: što na wybarnuju ahitacyju za spisak „Wyzwaleńnie u Zachodniaj Biełarusi hrošy Wojawudzki dastawaŭ... z II addziełu heneralnaha štabu! Tak sprawa, padniataja piłsudčykami proci pakinuŭšaha ich kumpaniju pasła Wojewudzkaha, zusim nieŭspadzieŭki udaryła ŭ partyju „Wyzwaleńnie" skampramitawaŭšy jaje na śmierć!

Da hramadzian, składaŭšych deklaracyi na uradowuju biełaruskuju školu.

1. Hramadzianie! Užo pačynajecca toje, što było i ŭ letašnim hodzie. Iznoŭ Školnyja Inspektary z wojtami, abo palicejskimi jeździać pa wioskach i wymahajuć ad baćkoŭ uziać nazad deklaracyi, abo padpisać jakija-ś to pratakoły. Hramadzianie, pakažycie swaju hramadzkuju świadomaść! Raźbirajciesia dobra ŭ tym, što robicie. Kali Wam daduć padpisać jakuju-ś niezrazumiełuju papierku, to pakličcie čaławieka, jakoha dobra wiedajecie. Niachaj jon Wam rastłumačyć, što jana aznačaje i tady ŭžo budziecie bačyć, ci treba raspisywacca, ci nie. Za podpisy na deklaracyjach nia bojciesia, bo Wy pastupili tak, jak wymahaje zakon ab školnictwie i Waša baćkaŭskaje sumleńnie.

Pamiatajcie, što kali Wy woźmiecie nazad deklaracyi, to nie daście swaim dzietkam wučycca ŭ rodnaj mowie.

2. Kali kaho ŭžo zmusili zabrać nazad deklaracyi, jak heta było ŭ Maładečanskim pawiecie, dzie pryjaždžaŭ pan Inspektar z wojtam i pałochali nawat Łukiškami, napišycie pratakoł i zaznačcie, što ŭziali nazad deklaracyi tolki pad prymusam, a što ad školy swajej nie adkazwajemsia i nikoli nie adkažamsia. Pratakoł pierašlicie ŭ Hałoŭnuju Uprawu.

Hałoŭnaja Uprawa T-wa Biełaruskaje Škoły.

Maci. Što, maja dačuška, jon ciabie pakryŭdziŭ? (Hładzić pa haławie). Nu, nia płač, čort z im, lepšaha znojdziem, supakojsia.

Dačka. Nia tak to lohka znajści. (Siadaje).

Maci. I čamu jon ciabie nie ŭpadabaŭ?

Dačka. Nia wiedaju, ja tak starałasia jamu ŭpadabacca—nu wiadoma, durań. Woś było b žyćcio, kab ja za jaho pašła?!

Maci. A čort jaho wedaŭ, što jon taki budzie.

Dačka. A nahawaryŭ mnie, takoha niapryjemnaha, a kali ja ŭzławałasia, dyk jon čuć nie pabiŭ mianie.

Maci. A-a-a. Bač ty, jaki šelma. Kab nie kaza, ja-b da hetaha nie dapuściła.

Dačka. Wiadoma, jon nikoli z ludźmi sprawy, jak widać, nia mieŭ, a tolki z świńniami. Što ž ja ciapier budu rabić? Chto-ž mianie woźmie? A tut zamuž tak chočacca, tak chočacca. (Pakazwaje niby płača).

Maci. Nia płač, pačakaj, niechta-ž budzie. Kab jaje waŭki hetu kazu!

Dačka. Aha, pačakaj, dobra wam tak kazać, kali wy ŭžo sastarelisia, a ia maładaja. Prahnali taho, chto lubiŭ mianie. (Kab zapužać maci, topaje nahami i isteryčna kryčyć). Oj, zamuž chaču! Zamuž! Aj-aj-aj!

Maci. Oj, što mnie rabić? Moža praŭdu kaža? (Biehaje pa chacie, nia wiedajučy za što ŭziacca).

ŹJAWA 12.

Mikoda (užo zusim pieradzieŭšysia, jak ni ŭ čym nia bywała, uwašoŭ praz uwachodnyja dźwiery).

Maci (kidajecca da Mikody). Oj, ratujcie dačku. žaniciesia!

Mikoda. Ja pryšoŭ pa kłumak, jaki zabyŭsia ŭ was, a žanicca ja ŭžo j nia dumaju bo nia treba było mianie prahaniać.

Dačka. Oj, zamuž chaču! (Jak-by ŭ obmaraku).

Maci (ciahnie za burnos ci naohuł za wopratku, kab jon išoŭ da dački). Paškadujcie jaje j mianie!

Mikoda. Pramianiali mianie na świnara, a potym źjawicca jaki-niebudź aŭčarnik, dyk znoŭ mianie prahonicie?

Maci. Nie, nie. Užo ni za kaho, tolki za ciabie addam.

Mikoda. Nu, dobra, ja zhadžajusia.

Dačka (radasna padskakwaje da Mikody i całuje). Woś dobra, jak ja rada.

Mikoda (da maciery). Tolki-ž wiedajecie, ja nijakaha zakonu staroha nie pryznaju, ja zrablu šlub biez duchawienstwa, panowamu, jak robiać razumnyja ludzi.

Maci. Dy ŭžo žanieciesia sabie, jak chočacie. Choć i panowamu, aby było dobra i cicha.

Mikoda (całujučy maci ŭ ruku). Budzie jak nia treba lepš; biaz lišnich i nie patrebnych wydatkaŭ.

Dačka (całuje maci). Dziakuj tabie, mamačka- (Adychodzić da Mikody).

Maci. Oj, zmaryłasia sa strachu; pajdu adpačyć. (Wyšła).

Mikoda i Dačka (hladziać adzin adnamu ŭ wočy i mocna rahočuć). I kaza nam dapamahła. Cha-cha. cha..

Zasłona.

Jak pracujuć wialejčanie.

Z piśma Wialejskaje akružnoje Uprawy T-wa Biełaruskaje Škoły.

„Kulturnaja praca u m. Wialejcy i pawiecie šyrycca. Zakładajucca Hurtki T-wa Biełar. Škoły, a pry ich Narodnyja Damy i biblijateki-čytalni, ładziacca wiečaryny, spektakli i čytajucca referaty.

Pačynajučy ad Kalad da pałowy miesiaca lutaha, Wialejskim Hurtkom T-wa Biełaruskaje Škoły pad kiraŭnictwam mastaka Aleksandra Kalady pastaŭleny spektakli: u m. Wialejcy i ŭ wioskach: Nowyja Zimodry—Kuranieckaje hm., Iliščawičy Wialejskaje hminy, Sakawičy, Kuźmičy, Waroničy i Bahdanawa—Kuranieckaje hminy, u w. Słabadzie Iżanskaje hminy i ŭ w. Rabuń Kaścianieŭskaje hminy,

Zhulany byli nastupnyja pjesy: „Kaliś“, „Ptuška ščaścia“, „Wybary staršyni“, „Źbiantežany Saŭka“, i „Pasłaniec“.

Treba adznačyć, što spektakli usiudy sustrakalisia z radaściu. Na kožnym z ich narodu było stolki, što, jak kažuć, siernika nia było dzie uwatknuć.

Pry hetym adznačajecca ahulnaje zacikaŭleńnie. Paśla zhulanaj pjesy prysutnyja zwyčajna nie chacieli razychodzicca i nastojna prasili dać jašče i jašče štoniebudź. Prychodziłasia dadawać paru pieśniaŭ, jakija witany byli hučnymi wopleskami, ale i heta jašče nie zdawalniała zacikaŭlenuju wiaskowuju publiku. U časie spektaklu čym dalej tym bolš prybywała hladzielnikaŭ, tak što rabiłasia tak dušna, što lampy tuchli ad niedachwatu pawietra. Hulać na scenie było wielmi ciažka i hladzielnikam usiedzić było trudna. Artysty byli mokryja ad potu, jak tolki što wyciahnienyja z wady. Wialejskaja Akružnaja Uprawa ščyra dziakuje artystam za ich achwiarnuju pracu i ad dušy witaje ich jak raznasicielaŭ biełaruskaje kultury.

Nia možna abminuć i pracy wiaskowych siabroŭ, jakija pryrychtoŭwali sceny i ŭsio patrebnaje dla spektaklaŭ. Rabili jany ŭsio mahčymaje dziela pryniaćcia žadanych haściej (artystaŭ). Byli praŭda časami maleńkija nieparazumieńni, ale jany nikli u ahulnaj pracy nad budawańniem rodnaj, Biełaruskaj Kultury.

Ale wialejčanie nia raz i zajzdrujuć wioskam, bo u wioscy u kožnaj lepšaj chacie možna ładzić wiečarynu, a ŭ Wialejcy hetaha niama, tam niama dzie pastawić spektaklu. Źwiartalisia da palakoŭ, źwiartalisia i da žydoŭ, jakija majuć adpawiednyja pamieškańni, ale zaŭsiody atrymoŭwali admoŭny adkaz. Pieršyja kazalli: „Ja ŭžo papaŭsia za biełaruskaść (dyrektar uradowaj himnazii Lubič-Majeŭski)“, a druhija adkazwali, što „niamožna, bo i nam nie pazwolać“... Chto? Dy wiedama chto, nia treba i słoŭ.

Niadaŭna stwaryłasia pry Wialejskim Hurtku T-wa B. Šk. referatnaja sekcyja, pad kiraŭnictwam Janki Uścinowiča, starańniem jakoj 19 i 27 lutaha byli pračytany referaty: 1) „Rożnica miž adukawanym ziemlarobam i nieadukowanym“ — pračytaŭ siabra Smalenski i 2) Kulturnaja praca jak faktar nacyjanalnaha adradżeńnia“—pračytaŭ siabra Uścinowič.

Wioski tak sama pašli za prykładam m. Wialejki i ŭ swoj čarod pačali stawić spektakli. Tak Kniahininskim Hurtkom T-wa pastaŭleny 4 spektakli, Parsianskim 2 i Siŭcaŭskim Hurtkom 1.

Čeść siaŭbitom Biełaruskaj Kultury! Usie da Kulturnaj pracy na rodnym zahonie“!

Wialejskaja Akružnaja Uprawa T-wa Biełaruskaje Škoły.

Z usiaho Świetu.

(APOŠNIJA NAWINY).

POLŠČA.

× Najwydatniejšyja pawadyry anhielskaj rabotnickaj partyi i piśmieńniki, pamiž jakimi adzin z najbolšych sučasnych piśmieńnikaŭ — Uels napisali adkryty list u sprawie palityčnych wiaźniaŭ u Polščy. List hety byŭ wysłany maršałku polskaha Sojmu i maršałku Piłsudskamu.

Z pačatku lista haworycca ab tym, z jakoj prychilnaściaj adnosiłasia anhielskaja demokratyja da polskich wyzwolnych zmahańniaŭ, kali Polšča była raździorta miž trymia dziaržawami. A ciapier, pišycca ŭ liście:

„Z žalem bačym, što zakony na padstawie jakich cary: rasiejski, niamiecki i aŭstryjacki karali baraćbitoŭ za wolu i niezaležnaść Polščy, urad nowaj polskaj respubliki prystasoŭwaje, kab zapierci da wastrohaŭ tysiačy hramadzianaŭ, jakija wiaduć zusim praŭnuju baraćbu za hramadzianskija wolnaści i za nacyjanalnyja prawy. Šeść tysiačaŭ mužčyn i žančyn hnije pa polskich turmach za palityčnyja prastupki. Pałowa zasudžanych moładź — nižej dwaccaci hadoŭ, a bolšaść naležyć da adnej z siamioch nacyjanalnaściaŭ, što žywuć u miežach Polščy. Zasudžana ich tolki dziela taho, što barolisia za źbierażeńnie rodnaj mowy, swaich školaŭ, swajej kultury, za wolu swajej nacyi“.

Polskaja presa, razumiejecca łaje ich, nazywajučy balšawikami.

× Apošnim časam polskija hazety z trywohaj pišuć ab sarwańni polska-niamieckich handlowych pierahaworaŭ. Hetaki krok treba razhladać jak adkaz Niamieččyny na wysialeńnie žycharoŭ Polščy niamieckaj nacyjanalnaści za hranicy dziaržawy, a taksama jak adkaz polskamu ministru zamiežnych spraŭ — Zaleskamu na pramowu jaho wiadomuju tym, što pazwoniwaŭ jon šabielkaj u staranu Niamieččyny.

Polskija nacyjalistyčnyja hazety strašenna aburajucca na Niamieččynu i starajucca šukać sposabu apory ŭ Radawym Sajuzie. Ale zanadta ŭžo maje Polšča šmat worahaŭ kruhom siabie, što i heta šukańnie nie dašć dla Polščy nijakaj karyści, bo, jak zajawiŭ polski dyplomat Kientšynski, jaki daŭžejšy čas prabywaŭ u Maskwie, što balšawiki i niemcy wiaduć adnalkowuju palityku adnosna Polščy, zapačatkawanuju rapalskim dahaworam.

× Polskija hazety šumna kryčać ab polska-anhielskim zbliżeńni. Jakoje heta zbliżeńnie pakul blizka nia wiedama. Wiedama tolki toje, što ad časoŭ majowaha pierawarotu Anhlija maje wialiki ŭpłyŭ na polskuju palityku i starajecca pry pomačy Polščy i bałkanskich dziaržawaŭ stwaryć blok, skirawany prociŭ Radawaha Sajuzu. Što dašć heta „zbliżeńnie“ Polščy pakaža budučynia. Praz wosiem hadoŭ polskija hazety piajali hymny ab polska-francuzkim zbliżeńni, jakoje dawiało Polšču da taho, što na wośmym hodzie hetaha zbliżeńnia pryšłosia brać razwod z Francyjaj, a swatacca da Anhlii.

× Monarchistyčnaja hazeta „Słowo“, a za jej inšyja wilenskija polskija hazety pačali pisać ab niejkim „raptoŭnym pawarocie ŭ palitycy Koŭna (Litwy). Jak widać z pramowy litoŭskaha premjera Waldemarasa i sa staciej litoŭskich hazetaŭ, ničoha tam „raptoŭna“ nie źmianiłasia. Hetak naprykład uradowaja hazeta „Lietuva“ piša: „Prynaležnaść Wilni da Polščy—

reč nie naturalnaja, wynikajučaja tolki dziakujučy dziŭnamu kaprysu historyi". Toje samaje śćwiardžaje i premjer Waldemaras. Jak bačym, — staraja pieśnia i na stary ład.

✕ Niama tydnia, kab nie kanfiskawali ŭ Wilni dźwie — try biełaruskija hazety. Apošnim časam fala kanfiskataŭ pieraniasłasia i ŭ Waršawu. Tut niadaŭna skonfiskawali Nr. 1 časopisi „Natio", wydawany buržuaznymi i drobna-buržuaznymi partyjami nacyjanalnych mienšaściaŭ Polščy. Paśla kolektyŭnaha pratestu sojmawych klubaŭ hetych mienšaściaŭ, numar byŭ źwiernuty redakcyi nazad. Paśla skanfiskawali adozwu „Lihi Abarony Prawoŭ Čaławieka i Hramadzianina". U adozwie hetaj, pamiž inšym, damahałasia amnestyi dla palityčnych wiaźniaŭ. Padpisali adozwu najwydatniejšyja polskija palityki i piśmienniki.

S. S. R. R.

✕ Sensacyjaj dnia zjaŭlajecca abmien notami Anhlii z S. S. R. R. i adazwańnie anhielskaj handlowaj misii z Maskwy i radawaj z Londynu. Anhielcy ŭ nocie swajej zakidajuč radawym dziaržawam wiadzieńnie zahraničnaj prapahandy, ścirawanaj pracіŭ interesaŭ Anhlii, a hałoŭnaje akazwańnie pomačy rewalucyjnamu kantonskamu wojsku ŭ Kitai. U kancy swajej noty Anhlija pahražaje sarwańniem dyplomatyčnych znosinaŭ z S. S. R. R., na što radawy kamisar zamiežnych spraŭ Čyčeryn adkazaŭ, što pahrozy Anhlii nikoha ŭ radawych respublikach nie napałochajuć, a što tyčycca zahraničnaj prapahandy, dyk anhielcy sami wiaduć swaju prapahandu ŭ Polščy, Litwie i inšych bałtyckich dziaržawach, jaŭna skirawanuju pracіŭ radawych respublikaŭ.

ANHLIJA.

✕ Anhielskija buržuaznyja palityki wielmi niezdawoleny adkazam S.S.R.R. na ich notu. Skryhočać zubami, ale rady dać sabie nia mohuć, bo anhielskija rabotnickija arhanizacyi wynosiać wostryja pratesty prociŭ anhielskaj buržuaznaj palityki skirawanaj suproć Radawych Respublikaŭ i damahajucca ustupleńnia sučasnaha uradu, a taksama pratestujuć jany prociŭ pasyłańnia anhielskaha wojska ŭ Kitaj.

Jak bačym, anhielskaja palityka zahranicaj i ŭ siabie doma traščyć. U Anhlii ciapier kala paŭtara miljona biezrabotnych. I wuhlakopy, jakija jašče nie tak daŭna skončyli upartuju zabastoŭku, znoŭ pahražajuć nowaj zabastoŭkaj, damahajučysia bolšych zarabotkaŭ.

Anhielski ŭrad wielmi baicca siły anhielskich prafesijanalnych sajuzaŭ — „tradunionaŭ", da jakich kožny anhielski rabotnik abawiazkowa pawinien naležyć i dawać składku, jakaja jdzie na padtrymańnie socyjalistyčnaj rabotnickaj presy, a tak sama na dapamohu rabotnikam u časie zabastowak. A zabastowak paśla apošniaj zabastoŭki wuhlakopaŭ, anhielskija kapitalisty strašenna bajacca, i dziela taho naciskajuć na sučasny kapitalistyčny ŭrad, kab wydaŭ taki zakon, jaki-b abmiažoŭwaŭ prawy rabotnickich arhanizacyjaŭ. Ci taki zakon wyjdzie trudna skazać, bo anhielcy naahuł praktyčny narod, a kapitalistyja dobra wiedajuć, što kožnaje abmiežawańnie prawoŭ rabotnika moža skončycca katastrofaj dla samich-ža kapitalistaŭ.

KITAJ.

Apošnija wiestki z Šanchaju danosiać, što pieradawyja častki rewalucyjnych kantonskich wojsk dajšli ŭžo da bramaŭ Šanchaju i znachodziacca ŭ kolkich kilametrach ad jaho. Wialikija praliŭnyja daždžy ŭstrymali nadychod hałoŭnych kantonskich wojskaŭ, što časowa apaźniła rašajučuju bojku za Šanchaj, dzie wojska čužaziemnych kancesijaŭ wiadzieć haračkowyja pryhatawańni dziela abarony i fortyfikacyi miesta.

✕ Wojska kitajskaha najemnaha henerała Sun-Čum-Fanha u bojcy z kantonskimi wojskami razbita i adkinuta na 28 milaŭ ad Šanchaju.

✕ Kitajskaje wojska, jakoje prymusowa zmabilizawana ŭ armii najemnych kitajskich henerałaŭ, pakidaje swaje rady i masami pierachodzić na staranu rewalucyjnaha kantonskaha wojska, bo bačyć, što kantoncy zmahajucca za nacyjanalnaje adradzeńnie Kitaju i wyzwaleńnie kitajskaha narodu ad čužaziemnaha panawańnia.

✕ Pawodle wiestak z Bambaju, padanych u hazecie „Vorwärts" apošnija padziei ŭ Kitai znajšli wialiki wodhuk u Indyi. Postup kantonskaj armii adčuwajecca ŭ ahulnym zacikaŭleńni šyrokich mas. Styčki stajać na paradku dnia. U Kalkucie była znojdziena fabryka wybuchowych materjałaŭ. Indyjski nacyjanalny kangres znachodzicca pad silnym upływam pan-azijackich tendencyj, a staršynia hetaha kangresu pry adčynieńni jaho wyskazaŭsia jasna, što wialikija palityčnyja źmieny ŭ Siaredniaj Azii na Dalokim Uschodzi nia mohuć zastacca biaz upływu na Indyju. Užo najwyšejšy čas, kab sprawa federacyi azijackich narodaŭ traktawałasia pawažna i kab užo ciapier dumali ab tym, jak utwaryć jaje, biaručy pad uwahu adnosiny sacyjalnyja i duchoŭnyja.

✕ Kantonski ruch zachopliwaje čym dalej tym šyrejšyja kruhi, a pawodle apošnich wiestak taksama paŭdniowaja častka prawincyi Inan, złučanaja z Ton-Kinem (častka francuzskaha Inda-Kitaju) znachodzicca pad upływami kantonskich ahitataraŭ. Heta paćwiardžaje, što celaja Azija ŭstupaje ŭ ruch i što nastaje boj prociŭ ŭsiakaj eŭrapiejskaj hiehiemonii.

Ziaziula chwalić piatucha, za što piatuch chwalić ziaziulu.

Wyrazka z Biełar. Krynicy Nr. 7.

„Žytkiewiču Todaru: Wysyłki hazety Wam nie pierarywajem, da „Kółek Rolniczych" ustupać nia warta, bo ich arhanizujuć abšarniki, pany; u Hramadu naležyć ciapier nia možycie, bo jana zlikwidawana. Ustupajcie ŭ našu partyju, jakaja nazywajecca Biełaruskaja Chryścijanskaja Demokracyja, albo ŭ Sialanski Sajuz — tak-sama pawažnaja partyja. Dla abznajamleńnia z našaj partyjaj wysyłajem Wam prahramu i Statut. Tak-sama dobra było-b, kab Wy załažyli Biełaruski Instytut Haspadarki i Kultury".

Biaručy pad uwahu prawawiernaść i etycznaść „Biełaruskaj Krynicy", čym jana tak časta chwalicca, źmiaščajem dasłoŭna hetu wyrazku, jak wielmi charakternuju dla Krynicy. Z swajho boku musim adznačyć, što tut „kryničnka" ŭžo pierabarščyła, bo zanadta-ž jaŭna i świadoma puskaje bra... Nie, wietliwiej lepš, (my-ž europiejcy)—manu. Kaža što „Hramada źlikwidawana". (Oj musić chacieła-b hetaha Kryničnka!) — Dyk heta-ž niapraŭda. Hurtki Hramady istnujuć, a pawiatowyja kamitety pracujuć biezustanna i pryjmajuć nowych Siabroŭ. Ci byŭ wydany zahad sa starany uradu, kab začynić usie arhanizacyi Hramady? Nia było takoha zahadu. Dy Kryničnka ab hetym usim wiedaje lepš čym chtoś inšy, ale jana musić tak sabie... prahawaryłasia.

Chronika Zachodniaj Biełarusi.

× **Nia bywały prysud nad redaktaram.** Wilenski Akružny sud u paniedziełak 21 lutaha zasudziŭ redaktara hazety „Biełaruskaja Sprawa“ Symona Mikulika za staćciu „Amnistyja“ na adzin hod wastrohu i za adozwu wiaźniaŭ na 2½ hady krepaści. „Kurjer Wil.“ adznačaje, što heta najciažejšy prysud u presawaj sprawie na ŭsiu Polšču.

× **I ŭ Słonimie demonstracyja, jak wodhuk aryštaŭ Biełaruskich Pasłoŭ.** Jak pisali polskija hazety ŭ Słonimie u časie torhu adbyłasia wialikaja demonstracyja i wystupali pramoŭcy z prociuradowymi pramowami. Sabraŭsia nataŭp ludziej, jaki wykinuŭšy transparanty z napisami: „Addajcie nam našych pasłoŭ“ pačaŭ pachod. Palicyi udałosia chutka razahnać demanstrantaŭ. Aryštawana niekalki asob.

× **Kanfiskaty biełaruskich hazet.** Pa zahadu Kamisara Uradu na m. Wilniu Nr. 8 „Našaha Hołasu“ za pieradawicu „Zasłona pryadkryłasia“, za staćciu „Uradawaja prahrama“, za karespandencyi z Horadni „Represii trywajuć dalej“, za karespandencyju z Lidy „Pieraškody ŭ kulturnaj pracy biełaruskich kulturnych ustanoŭ nia spyniajucca“, za karesp. z Maładečanskaha pawietu „Achwiara pieraśledawańniaŭ“, za karesp. z Kosawa „Pacharony kosaŭskich achwiar“ i za drobnyja wiestki z wioski. Što-ž i nadužyćciaŭ miascowaj administracyi wykrywać nia možna?

Skanfiskawany tak sama i Nr. 10 „Našaha Hołasu“.

× **Lekcyja hram. Antona Łuckiewiča.** Na subotu 26 lutaha prypadali jak raz piatyja uhodki Jadwihina Š. U čeść hetych uhodkaŭ była pračytana lekcyja hram. A. Łuckiewičam, aświetlajučaja žyćcio i tworčaść Jadwihina Š., hetaha baćki biełaruskaj prozy, jak wyraziŭsia lektar, i značeńnie jaho ŭ biełaruskaj literatury. Heta lekcyja, jak i papiarednija lekcyi hram. A. Łuckiewiča, była pračytana wielmi žywa, dała šmat abrazoŭ z žyćcia Jadwihina Š. i tahočasnaha biełaruskaha ruchu i wielmi zacikawiła słuchačoŭ.

Paśla lekcyi pamiać ab niabožčyku była ŭšanawana ustawańniem usich prysutnych. Miž inšym treba adznačyć, što sala Biełaruskaha Narodnaha Domu na wul. Św. Hanny ni na adnej lekcyi nia była tak pierapoŭniena, jak na apošniaj lekcyi hram. A. Łuckiewiča.

× **Lekcyja hram. J. Stankiewiča** adbyłasia u tym-ža Narodnym Domie u niadzielu 27, lutaha na temu „Dyalekty Biełaruskaje mowy“.

× **Čarodnaja lekcyja** budzie pračytana hram. Zianiukom na temu „Ziamielnaje pytańnie na Biełarusi“ u subotu 5-ha sakawika, a 7 hadz. wiečaram. Miejsca lekcyi: sala Narodnaha Domu na wul. Św. Hanny 2—3.

× **Nowaje razparadžeńnia kuratora.** 15-ha lutaha h. h. wydana było razparadžeńnie Wilenskaha školnaha kuratara ab uwiadzieńni z 1 sakawika h. h. wykładańnia historyi i gieografii Polščy u Biełaruskaj Himnazii ŭ Wilni pa polsku z pieršaj klasy. Adnošańnie swajo da hetaha razparadžeńnia himnazija maje wyjawić nie paźniej jak da 10 sakawika.

Na što apiraŭsia u dannym wypadku Kuratar ciažka skazać, fakt toj tolki, što wučni pieršaje klasy zusim nia wiedajuć jašče polskaje mowy. Jak-ža prawodzić u takim wypadku wykładańnie u polskaj mowie?

× **Wiečnaje pamiaci Ŭładzimira Kančeŭskaha.** 23 Lutaha pamior u Wilni hramadzianin Ŭładzimir Kančeŭski, baćka wiadomych pracaŭnikoŭ na biełaruskaj niwie Arsienia Kančeskaha, što siadzić ciapier u turmie u „Wronkach“ i niabožčyka Ihnata Kančeŭskaha, wiadomaha kaaperatara. Prośba siamji, kab ŭłada dazwoliła synu, jaki ciapier siadzić u turmie pabačycca z baćkam pierad śmierciaj—była adkiniena. Pacharony adbylisia ŭ čaćwier wiečaram. U chaŭturach, aprača siamji, pryniali udzieł tak sama cęły rad biełaruskich dziejačoŭ i tawaryšy synoŭ pamioršaha.

Chaj budzie lohkaja ziamielka dobramu hramadzianinu, daŭšamu Biełaruskamu Narodu dwuch wiernych baračbitoŭ za rodnuju sprawu, za pracoŭny narod.

× **Sprawa adsročak dla wučniaŭ.** Wajskowyje ŭłady zahadali nastupnaje: Čas ustupu u wojska moža być adłožany da 1 lipnia heteha hodu dla takich kategoryjaŭ nawabrancaŭ: 1) dla nawabrancaŭ, što kančajuć apošnija klasy siarednich škoł, abo škoł, jakija dajuć prawa da paŭtarahadowaj słužby; 2) dla nawabrancaŭ, jakija skončyli apošnija klasy siarednich škoł i chočuć u hetym hodzie zdawać ekzaminy daśpiełaści.

Nawabrancy, jakija chočuć atrymać uspomnienuju adsročku—pawinny składaści zajawu da adpawiednaha P. K. U., da jakoj treba pryłažyć paświedčańnie školnych dyrekcyjaŭ.

× **Sprawa składańnia zajaŭ ab adsročcy wajennaj słužby.** Z 15 lutaha razpačaŭsia termin składańnia zajaŭ ab adsročcy wajennaj słužby, na asnowie art. 53-a i 53-b. U pawietach zajawy z art. 53-a (adzinaja apora siamji) treba układać u uradach hminnych, miastowych i wiaskowych. Pawinny ich składać i tyja asoby, jakija karystalisia da hetaha času adsročkaj. Zajawy treba składaści da dnia uradawańnia „pabarowaj kamisii“, paśla čaho zajawy pryjmacca nia buduć.

× **Zabastoŭka šaŭcoŭ u Wilni.** Jašče ŭ munułuju piatnicu šaŭcy zažadali pawialičeńnia płaty na 30%, kali-ž žadańnie ich nia było zdawolniena abjawili zabastoŭku. U zabastoŭcy pryjmajuć udzieł bolš jak 400 asob.

× **Nowaja knižka.** Wyšła z druku i pradajecca u wa ŭsich biełaruskich kniharniach druhoje wydańnie knižki „Rodny Kraj“ III i IV častka L. Hareckaj. Usim tym, chto prysłaŭ zakazy knižka budzie wysłana zaraz-ža.

Kursy dla biezrabotnych wučycialoŭ.

Kuratoryja Wilenskaha Školnaha Wokruhu źwiarnułasia da redakcyi našaj hazety z prośbaj nadrukawać nastupnaje:

„Z pačatku skolnaha hodu 1927/28 školnyja ŭłady majuć na meci prystupić da arhanizacyi dapaŭniajučych kursaŭ dla čaści biezrabotnych wučycialoŭ daŭniejšych rasiejskich škoł, wiedajučych biełaruskuju mowu.

Kursy buduć trywać u praciahu całaha školnaha hodu 1927/28.

Na kursy buduć pryjmacca wyklučna byŭšyja wučyciali, mužčyny, što ŭładajuć biełaruskaj mowaj. Pry pryjmie pieršanstwa buduć mieć wučyciali niema-

jetnyja i maładziejšyja. Kandydaty pawinny składci zajawu asabista i ŭłasnaručna da taho Školnaha Inspektara, na terytoryi pawietu jakoha jany žywuć.

Da zajaŭ petenty pawinny dałučyć nastupnyja dakumenty: 1) metryku, 2) paświedčańnie tožsamaści asoby z fotografijaj, 3) dokaz polskaha abvwatelstwa, kali heta biazsumliŭna nia wynikaje z paświedčańnia ab tožsamaści, 4) paświedčańnie pawiatowaha lekara ab zdatnaści da wučycielskaj pracy, wydanaje pawodle aznačanaha uzoru, 5) wučycielskija dakumenty zćwiardžajučyja, što petent zdaŭ ekzamin na wučyciela pačatkowych škoł (abo na wučyciela chatniaha), abo što skončyŭ wučycielskuju seminaryju, ci uradowuju himnaziju, majučuju prawy uradowych škoł i maje najmienš dwuchhadowuju wučycielskuju praktyku ŭ dziaražaŭnaj škole, 6) deklaracyju, jakuju atrymaje u školnym inspektaracie.

Kali nia chopić jakoha-niebudź z uspomnienych dakumentaŭ—zajawa razhladacca nia budzie. Pryniatyja na kurs kandydaty buduć uziaty da pracy ad dnia 1 krasawika 1927 h. jak praktykanty na warunkach kantraktowych wučycialoŭ.

Termin nawuki na kursach budzie wyznačany Ministerstwam.

Kuratar Školnaha Wokruhu
(—) *Dr. A. Ryniewicz.*

Ad Redakcyi: Cikawa adznačyć, što haworycca tut tolki ab biezrabotnych wučycialoch wiedajučych biełaruskuju mowu i ničoha nia kažacca ab biełaruskich wučycialoch i biełaruskich wučycielskich kursach.

List u redakcyju.

Pawažanaja Redakcyja!

Ščyra witaju hazetu „Narodny Zwon", jak praŭdziwuju zastupnicu sialan i rabotnikaŭ, jak wučyciela, jak naš pracoŭny ściah.

Niachaj jaho zwon — hrymić da sialan i rabotnikaŭ Biełarusi i ŭsiaho świetu! Wieru mocna, što hety zwon zbudzić nas — trochi astaŭšychsia katalikoŭ, pakaža nam moc hramady sialan i rabotnikaŭ i nawučyć jak dabyć swaje prawy.

Niachaj žywie „Narodny Zwon"!
Niachaj žywie sajuz sialan i rabotnikaŭ!

Katalik sielanin.

Kazłoŭščyna 11 studnia 1927 h.

Karespandencyi.

Na pužajcie nas panočki: (Pružanski paw.).

Prajšło zaślapieńnie Biełaruskaha Narodu, minaje i trywoha. Jak charakterny prykład možna prywiaści wypadki u w. Kaciołki Pružanskaha paw. Nadumali tut sialanie zarhanizawać Hurtok Hramady, u sprawie čaho byŭ sklikany schod pa zaprosinach. Dazwoł na schod atrymali ad pawiatowaha starasty, adnak palicyjant Šeniaŭskaha pastarunku Kuračynski zadumaŭ schod razahnać, choćučy hetym padlizacca kamendantu pastarunku. Jak zadumaŭ, tak i zrabiŭ. Schod razahnaŭ i pryšoŭ na pachwału da kamandanta, jaki pačaŭ hanić pastupak palicyjanta, haworučy: „I mnie wleci i tobie wleci". Pačuŭšy ab hetym naš lizun pašoŭ na druhi dzień u w. Kaciołki i pačaŭ moładź dyj bačkoŭ aryštami strašyć. Spačatku pierapužalisia, asabliwa staryja, jakija pačali prasić za swaich synoŭ. Pryšoŭ palicyjant na pasterunak i kaža: „Sprawa załatwiona", dumajučy, što pakončyŭ z sialanami wioski Kaciołki. Adnak wyšła naadwarot i praz paru tydniaŭ dawiałosia pajšci zdajecca tam-ž palicyjantu ŭ tuju wiosku. Hetym razam schod adbyŭsia pry badziorym nastroi moładzi, jakaja paśla schodu pačała piajać „Ad wieku my spali". Sahnuŭšysia ŭ kutočku stajaŭ pulicyjant u šapcy z paskam pad baradoju. Adzin z chłapcoŭ nia wyciarpieŭ dy kryknuŭ: „A moža pan źniaŭ by šapku? Heta naš Hymn i nichto z prysutnych u šapcy stajać nia moža". Nia wiedaju čamu heta jon i ciapier nie pačaŭ pisać pratakołu, a pasłušna jak ciala źniaŭ šapku i prastajaŭ pakul nia končyli piajać.

Paśla schodu, idučy damoŭ pry wiasiołym nastroi, zaciahnuła moładź na wulicy swaju rodnuju pieśniu i čamuści niwodzien nie hladzieŭ, što razam z hramadoju chłapcoŭ išoŭ palicyjant uhnuŭšy haławu. *J. K.*

Wojt dziare. (Wialejski pawiet).

U nas u Wojstamie naznačyŭ starasta za wojta niejkaha byŭšaha aficera, nia hledziačy na toje što hminnaja rada wybrała swajho čaławieka, jakoha starasta biazumoŭna nie zaćwierdziŭ. I woś hety wialmožny pan čujecca na stolki mocny ŭ nas, što adnojčy zažadaŭ ad hminnaje rady až 500 zł. pensii ŭ miesiac. Kali hminnaja rada zapratestawała suproć hetaha, kažučy, što u hminnaj kasie nia chopić hrošy na takuju pensiju — wojt adkazaŭ tak: „Nie gmina mnie wybrała za wójta — nie gmina mnie będzie wyznačała pensję". Dyk widać z hetaha, jakim prychilnikam hminy źjaŭlajecca naš wojt; zdzior by z hminy ŭsio, što tolki dałosia-b. Jasna što hminnaja rada jamu takoj wialikaj pensii nie dała, a pasuliła toje, čaho warta jaho wojtaŭskaja praca. Tak, sialanie, zmahajmosia z usimy hwałtami i budźmo stojkimi i wytrywałymi!

Bauer von Wojstama.

PAŠTOWAJA SKRYNKA.

Hramadzianam: Treščenku, Siergijewiču J., Anculewiču A., Biblijatecy Instytutu Haspadarki i Kultury u Radaškawičach, Wolko M., Piatroŭskamu M., Skrockamu U., Kozaru S., Zacharku K., Cimafieju S., Sliskamu, Girynu P., Jurgielu M.— hazetu wysyłajem, čakajem na padpisnuju płatu.

Bubieńčyku B. — hazetu na padadzienyja Wami adresy wysłali.

Padpisku atrymali: Ad Maciušonka Jazepa, Karałowiča Wiktara, Bukača Iwana, Witkoŭskaha Mich., Šluchi Br., Drazda Fr., Šyški Ryhora, Kisiela Tamaša, Michalčyka Andreja, Jarkoŭca St., Jermaka W., — pa 1 zł. 50 hr.; ad Hurtka Tawarystwa Biełaruskae Školy u Achanowičach, ad Klukača Jazepa, Dožyna Daniły — pa 3 zł.; ad Kazanoŭskaha Zm., Hapanowiča J. — pa 6 zł.; ad Kastencika Iwana 2 zł., ad Sakowiča J. — 1 zł.

„Praŭdziwamu" z Čatyrkaŭ — karespandencyjaŭ biaz proźwišča i adresu autara nie źmiaščajem.

Uład. Łajšu: 1 zł. atrymali; Nr. 3 „Narodnaha Zw." byŭ skanfiskawany, tamu palicyjant i šukaŭ jaho.

Łukjanowiču A.: hazetu wysyłajem. Karespandencyi pišycie jaśniej, razborčywiej, budziem źmiaščać.

Redaktar-Wydawiec A. Maciejčyk. Tow. Wyd. „POGOŃ", Druk. „PAX", zauł. Sw. Ignacego 5.